

2 ta' Mejju, 1995

Imhalef:-

Onor. Joseph Said Pullicino B.A. LL.D.

Adriano Cassar Galea *noe*

versus

Joseph Darmanin

**Att dwar Bejjiegħa Bieb b'Bieb - Kap. 317 tal-Liġijiet ta'
Malta**

*Is-soċjeta' assikuratriċi attriċi fittxet għall-ħlas tal-premium ta'
assikurazzjoni.*

*Riflessjonijiet interessanti tal-Qorti ta' l-Appell dwar il-kuntratt ta'
Assigurazzjoni dwar kuntratt magħmula fuq l-ghatba tal-bieb -
doorstep contracts. Il-Qorti ta' l-Appell ikkonkludiet illi l-kuntratt
taħt eżami kien irregolat bil-provvedimenti tal-Kap. 317. In-nullita'
relattiva tal-liċenza ma kinitx applikabbli għaliex din kienet biss
sollevabbli mill-konsumatur fi żmien xahar mill-kuntratt liema żmien
kien ilu li għadda. Nullita' oġġettiva hija konsegwenza tan-nuqqas*

ta' osservanza ta' l-artikolu 7 u 8 tal-Ligi li jipprovdu illi ghandu jkun hemm indikat illi l-kuntratt jista' jigi kkanċellat u klawnsola li turi li dan il-kuntratt ma jorbotx jekk jigi kkanċellat. Ma gewx segwiti l-formalitajiet li l-ligi tesigi ad validitatem f' din il-kwalita' ta' skrittura u konsegwentement l-iskrittura kienet nulla.

Il-Qorti:-

Rat l-avviż li bih l-attur *nomine* talab il-kundanna tal-konvenut biex ihallas lid-ditta assikuratriċi s-somma ta' tmienja u disghin lira Maltija u tmenin ċenteżmu (Lm98.80c) *premium* ta' assikurazzjoni mahruġa favur tiegħu fil-25 ta' Settembru, 1992. L-avviż gie ppreżentat fl-4 ta' Frar, 1994;

Il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bis-sentenza tagħha tat-12 ta' Diċembru, 1994 laqgħet it-talba attriċi bl-ispejjeż kontra l-konvenut;

Il-motivazzjoni tas-sentenza appellata timmerita li tigi riprodotta mhux biss għax b'mod konċiż tippreżenta sewwa l-fatti li rriżultaw ipprovati imma wkoll għaliex tidentifika l-kontestazzjoni tal-konvenut appellant fin-nuqqas ta' eċċezzjonijiet formali;

“Il-konvenut qed jissottometti li hu m'għandu jhallas xejn lill-attur billi ma kienx sar ftehim bejnu u bejn id-ditta attriċi, billi s-*salesman* tad-ditta attriċi kien qallu biex jiffirma l-*proposal form* u meta tohroġ il-*policy* jekk ma jkunx iridha, jista' jqattagħha u ma jhallas xejn. (Dan billi l-konvenut kellu polza oħra u kien ser jipprova jneħħiha biex jibda oħra ma' l-attur). Is-*salesman* kien qallu biex jiffirma l-*proposal form* biex ikun lest; .

Il-konvenut ma ġabx fil-Qorti bhala xhud lil dana s-*salesman*

biex jixhed u jikkorroborah fil-versjoni tiegħu fis-sens li kien sar dan id-diskors speċifiku;

Il-Qorti ma tarax kif seta dan is-*salesman* jagħmel proposta bħal dina li semma l-konvenut meta dak li qal il-konvenut ma jsirx u ma jistax isir. Meta wiehed jiffirma *proposal form* ifisser li dana jkun qed jaċċetta li jagħmel *insurance cover* partikolari mbagħad sta għall-kumpannija assikuratriċi jekk taċċettax ir-riskju jew le u meta taċċettah il-kuntratt jiġi konkjuż;

Il-fatt li l-konvenut ma kienx għadu hallas il-*premium* ma jfissirx li hu ma kienx kopert. L-assigurat hu kopert minn meta jiġi aċċettat ir-riskju u tohroġ il-*policy* mill-kumpannija assikuratriċi, indipendentement mill-ħlas attwali tal-*premium*. Meta s-*salesman* biegh l-*insurance* lill-konvenut, hu qallu kemm kien ser jiġieh il-*premium*, tant hu hekk li l-konvenut kien għamel l-għażla tiegħu għas-*scale* (*Schedule of Compensation* fol. 12) u l-*capital sum insured*. Is-*salesman* kien ta lil konvenut ir-rata. Inltre il-*premium* ġie indikat fuq il-polza ta' assikurazzjoni li ntbagħtet lill-konvenut xi granet wara l-iffirmar tal-*proposal form* (ara dok. AG2);

Il-konvenut ma messu qatt iffirma l-*proposal form* jekk ma kienx intenzjonat li joħroġ assigurazzjoni. Imma anke jekk ha żball hu kellu żmien iħassar l-iżball li kien għamel billi jaġixxi tempestivament u jikkancella kollox. Izda meta l-konvenut irċeva l-polza wara ftit granet, minflok ma ha passi, dan halla l-polza fil-kexxun (hu kien jaf li kienet polza għax ha parir ara fol. 26) u ma għamel xejn (fol. 18). Jirriżulta li l-attur kien baġħat il-polza u l-kont xi granet wara li giet iffirmata l-*proposal form* u mhux xhur wara kif qed jikkontendi l-konvenut. Il-konvenut ma għamel xejn lanqas meta beda jirċievi l-kontijiet għall-ħlas. Kien biss wara xi

hames xhur li beda jiċċaqlaq. Fis-silenzju tal-konvenut l-attur kien ġustifikat li jaħseb u jikkonkludi li l-konvenut kien assikurat miegħu;

Il-konvenut qed jissottometti wkoll li f'dana l-każ tapplika l-liġi tad-*door to door sales* ċjoe' Kap. 317 tal-Liġijiet ta' Malta;

Il-Qorti, wara li eżaminat il-liġi in kwistjoni tasal għall-konkluzjoni li fil-fatt dina l-liġi ma tapplikax għall-każ in eżami għar-raġuni segwenti. Fil-każ in kwistjoni meta s-*salesman* kellew lill-konvenut u haġru biex jixtri assigurazzjoni u dana ffirmata l-*proposal form*, il-kuntratt ma ġiex konkjuż dak il-ħin (fil-bieb) imma wara. Il-konvenut wera l-intenzjoni li jintrabat iżda r-rabta saret u l-kuntratt ġie konkjuż meta d-ditta assikuratriċi aċċettat ir-riskju u harget il-polza”;

L-appellant isostni - kif ukoll ikkonsidrat fis-sentenza appellata - illi l-kuntratt ta' assikurazzjoni personali li sar fid-dar tiegħu hu milqut bil-provedimenti tal-Kap. 317 tal-Liġijiet ta' Malta intitolat Att Dwar Bejjiegha Bieb b' Bieb u ċjoe', "li dawn il-kuntratti għandhom forma u proċedura speċjali li disdetta liema proċedura ma ġietx segwita". Hu hekk jimposta l-aggravju prinċipali tiegħu:

“Meta wieħed jara l-liġi u għala saret u x'riedet toqot u l-kliem espress tal-liġi, huwa ċar li l-liġi ma riditx li jkun hemm kuntratti fid-djar lis-*salesman* li jmorru jhabbtu bieb bieb u ma jkunx hemm protezzjoni akbar tal-persuna li tiftaħ il-bieb u ssib *salesman*. F'dan il-każ, l-ewwel Qorti qalet li l-kuntratt isir meta l-assigurazzjoni taċċetta. Fil-fatt ix-xerrej ikun marbut u dana skond l-istess billi jiffirma l-*proposal form* u għal din ukoll kienet mehtieġa l-proċedura li jkun hemm il-possibilita' ta' disdetta u li b'dan id-dritt ikun informat bih (ix-xerrej)”;

Jehtieg li l-Qorti, qabel xejn, tikkunsidra allura jekk il-Kap. 317 japplikax jew le għall-kuntratti ta' assigurazzjoni personali fiċ-ċirkostanzi li sar fil-każ in eżami. Jekk jistax, ċjoe', il-bejgħ ta' polza ta' assigurazzjoni jikkwalifika bhala *door to door sale* fit-terminu tal-liġi meħud bhala pprovat illi r-rappreżentant tad-ditta attriċi nnegozja l-*proposal form* li għet debitament approvata u ffirmata mill-konvenut appellant fir-residenza ta' l-istess konvenut u li l-aċċettazzjoni tagħha mill-assigurazzjoni attriċi seħħet dakinhar stess meta għet iffirmata l-*proposal form*, naturalment pero', fl-uffiċċju tad-ditta attriċi. Infatti l-polza ta' l-assigurazzjoni ffirmata mill-*Managing Director* tad-ditta attriċi għib id-data tal-25 ta' Settembru, 1992 li hu l-istess jum li fih il-konvenut iffirma l-*proposal form*;

Issa hu paċifiku illi, jekk il-*proposal form* tiġi aċċettata mis-sigurta' assikuratriċi, il-polza ta' l-assigurazzjoni tibda tkun effettiva mid-data stabbilita fl-istess *proposal form* bhala d-data effettiva meta tiġi fis-seħħ. Il-*cover* jibda allura *ex tunc* u mhux *ex nunc* mid-data ta' l-aċċettazzjoni tal-*proposal form* jew mill-ħlas tal-*premium*. Hu wkoll paċifiku illi l-*proposal form* debitament iffirmata mill-assikurant hi vinkolanti fuqu sakemm it-termini u l-kondizzjonijiet tal-polza "proposta" jiġu aċċettati bla tibdil mid-ditta assikuratriċi u sakemm ma tkunx għet mill-istess assikurant ritirata, pero' dan gabel ma tkun aċċettata mid-ditta assikuratriċi. Ma tinhtieg allura l-ebda formalita' ohra da parti ta' l-assikurant biex tirrendi operattiva l-polza. Jinhtieg issa l-att ta' volonta' ta' l-assigurazzjoni - att unilaterali - da parti tad-ditta assikuratriċi. Hu immedjatament ċar allura li din ir-rabta vinkolanti fuq il-kompratur tirrendih vulnerabbli għal dak l-element ta' sorpriża li kontra tiegħu, il-Kap. 317 hu maħsub biex jiproteġi u jittutela lill-konsumatur;

Qari akkurat tal-Kap. 317 jipprovdi elementi positivi ta' dritt li jissufragaw l-eċċezzjoni ta' l-appellant li polza ta' assigurazzjoni personali li tigi nnegożjata fir-residenza ta' l-assicurant għandu, fil-liġi, jitqies bħala *doorstep contract* - kuntratt magħmul fuq l-għatba tal-bieb. Infatti l-istess definizzjoni ta' *doorstep contract* fl-artikolu 2 tal-liġi u f'dawn it-termini. "Kuntratt magħmul fuq l-għatba tal-bieb tfisser kuntratt bejn konsumatur u kummerċjant li jsir permezz ta' bejgiegħ bieb b'bieb u **tinkludi rabta unilaterali ta' konsumatur u kummerċjant** li għalih it-trattattivi li jsiru qabel kienu jinbdew f'lok ieħor li ma jkunx fond kummerċjali";

BI-Ingliz: *A doorstep contract means a contract between a consumer and a trader made through a door to door salesman **and includes a unilateral engagement by a consumer towards a trader**, negotiations for which have been initiated away from business premises;*

Hu ċar li l-*proposal form* debitament iffirmata mill-konvenut li tiddetermina bi preċiżjoni t-tip u l-estensjoni tal-*personal accident insurance* li hu kien lest li jidhol fiha, mad-ditta assikuratriċi attriċi, jekk din taċċettah, tikkwalifika bħala "rabta unilaterali minn konsumatur u kummerċjant" u tattalja eżattament ma' dan il-kunċett guridiku;

L-artikolu 3 tal-Kap. 317 jipprovdi li l-Att ma japplikax għal kuntratti li ġew unikament negożjati bil-miktub **li ma jkunux kuntratti magħmula fuq l-għatba tal-bieb**. Kif spjegat, il-kuntratt ta' assigurazzjoni li fih daħal il-konvenut u fiċ-ċirkostanzi li daħal fih, ikkwalifikah bħala kuntratt magħmul fuq l-għatba tal-bieb. Konferma oħra li l-att kien intiż anke biex ikopri sitwazzjonijiet simili u kuntratti ta' assigurazzjoni toħroġ b' mod ċar mis-subinċiż

(g) ta' l-istess artikolu li jipprovdi li l-provvedimenti ta' l-Att ma japplikawx għal kuntratti għall-ghoti ta' servizzi jew xoghlijiet hliet kuntratti li jipprovdu għall-assigurazzjoni. *A contrario senso* allura l-liġi qed tgħid li l-provvedimenti ta' l-Att japplikaw għall-kuntratti ta' assigurazzjoni u dana bla kwalifika u allura jinkludu kuntratti ta' assigurazzjoni personali bħal dak taht eżami;

Stabbilit li l-appellant hu korrett fis-sottomissjoni tiegħu illi l-kuntratt ta' assigurazzjoni personali meritu tal-kawża hu rregolat bil-provvedimenti tal-Kap. 317, hi naturali l-konklużjoni illi l-validita' tiegħu tiddependi mill-osservanza ta' dawk il-formalitajiet li tesigi l-liġi għall-protezzjoni tal-konsumatur. Il-liġi nfatti tipprospetta żewġ tipi ta' nullitajiet;

Fis-subinciz (2) ta' l-artikolu 5 hu pprovdut illi "kull kuntratt magħmul fuq l-għatba ta' bieb li jsir ma', jew permezz ta', bejjiegh bieb b'bieb li ma jkollux liċenzja valida skond dan l-Att, ikun null". Din in-nullita' pero' hija relattiva u tista' tiġi biss issollewata mill-konsumatur fi żmien stabbilit. "Iżda, din in-nullita' m'għandhiex tiġi mressqa mill-konsumatur wara għeluq il-perijodu ta' xahar minn meta l-prodott li għalih jirreferi l-kuntratt ikun ġie kkunsinnat lilu. U ma għandhiex titressaq bhala eċċezzjoni mill-bejjeigh bieb b'bieb". Naturalment it-terminu, fil-każ in eżami, kien ilu li skada u l-appellant mhux jinvoka din in-nullita' ;

Qed jinvoka, għall-kuntrarju, in-nullita' ikkontemplata fl-artikoli 6 u 7 ta' l-istess Att. L-artikolu 6 jipprovdi li:

"Ebda kuntratt magħmul fuq l-għatba tal-bieb li jsir minn jew permezz ta' bejjiegh bieb b'bieb ma għandu jkun validu, hliet meta dan isir bi skrittura privata li tkun tista' tiġi kkancellata kif

ipprovdut bl-artikolu 8 ta' dan l-Att”;

Is-subinciz (2) ta' l-istess artikolu jesigi illi “**għandha** titwahhal ma' l-iskrittura privata li tinzamm mill-konsumatur formola ta' **kancellament**”;

L-artikolu 7 jelenka x'għandu jkun fiha l-iskrittura privata u dana taht piena ta' nullita';

“L-iskrittura privata għandha taht piena ta' nullita' tinkludi:

(h) klawsola li turi li l-iskrittura privata m'għandhiex tkun torbot jekk din tkun ikkancellata skond ma hu indikat bl-artikolu 8 ta' dan l-Att”;

L-artikolu 8 jipprovidi mbagħad il-mod kif *doorstep contract* jista' jiġi kkanċellat;

Mhux ikkontestat illi waqt li l-*proposal form* li biha l-konvenut ikkommetta ruħu fir-rigward tad-ditta assikuratriċi attriċi saret bil-miktub, ma għewx segwiti l-formalitajiet fuq elenkati u oħrajn li l-ligi tesigi *ad validitatem* f'din il-kwalita' ta' negozju. Il-konsegwenza legali hi li l-iskrittura hi nulla u dak li hu null ma' jista' qatt jipproduċi l-ebda effett. *Quod nullum est, nullum producit effectum*;

Il-Qorti ma tarax sostenibbli s-sottomissjoni ta' l-attur appellat illi n-nullita' prospettata fl-artikoli 6 u 7 hija wahda relattiva u tista' biss tiġi ssollewata mix-xerrej konvenut. Hi nullita' ogġettiva li tattakka l-validita' ta' l-iskrittura u tirrendiha bla ebda effett fil-ligi. Tista' tiġi allura ssollewata minn kull parti interessata, in kwantu l-

iskrittura tkun karenti mill-elementi essenzjali għall-forma tagħha. Ma tibqax allura daqstant faċilment aċċettabbli s-sottomissjoni illi nonostante dan in-nuqqas ta' rekwiziti u *sine qua non* għall-validità ta' l-iskrittura, il-konvenut xorta kien kopert b'assigurazzjoni. Dan hu punt dibattibbli li pero' jeżorbita mit-termini ta' dan l-appell u jkun jimmerita konsiderazzjoni approfondita jekk jinqala' l-każ. Ir-risposta għal dan il-kweżit pero' bl-ebda mod ma taffettwa l-konkluzjoni li waslet għaliha din il-Qorti illi l-polza ta' assigurazzjoni personali mafruga fiċ-ċirkostanzi taht eżami, hi nulla u bla effett fil-liġi in kwantu ma ġewx osservati d-dettami tal-Kap. 317 li kien għaliha applikabbli;

Għal dawn il-motivi, il-Qorti tilqa' l-appell u tirrevoka s-sentenza appellata u konsegwentement tiċhad it-talba ta' l-attur *nomine* kontra l-konvenut;

L-ispejjeż taż-żewġ istanzi stante n-novita' tal-meritu, jibqgħu bla taxxa bejn il-kontendenti.
